

ถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอกุตุชม จังหวัดยโสธร

สำนักงานเกษตรอำเภอกุตุชม
สำนักงานเกษตรจังหวัดยโสธร
กรมส่งเสริมการเกษตร

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอกุตุ้ม จังหวัดยโสธร
ข้อมูล ณ วันที่ ๘ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสุวิช ธานีคุณ

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๗๒ หมู่ ๔ ตำบลกำแมต อำเภอกุตุ้ม จังหวัดยโสธร
โทรศัพท์ ๐๘๑๕๗๙๐๒๓๗ Facebook-..... Line ๐๘๑๕๗๙๐๒๓๗
เกิด พ.ศ. ๒๕๔๔ ปัจจุบันอายุ ๗๔ ปี

๔. สถานภาพ ☒ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)อำเภอกุตุ้ม
คณะ/สาขาวิชา -

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรธรรมชาติหนองยอ ม.๔ ตำบลกำแมต

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๕ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

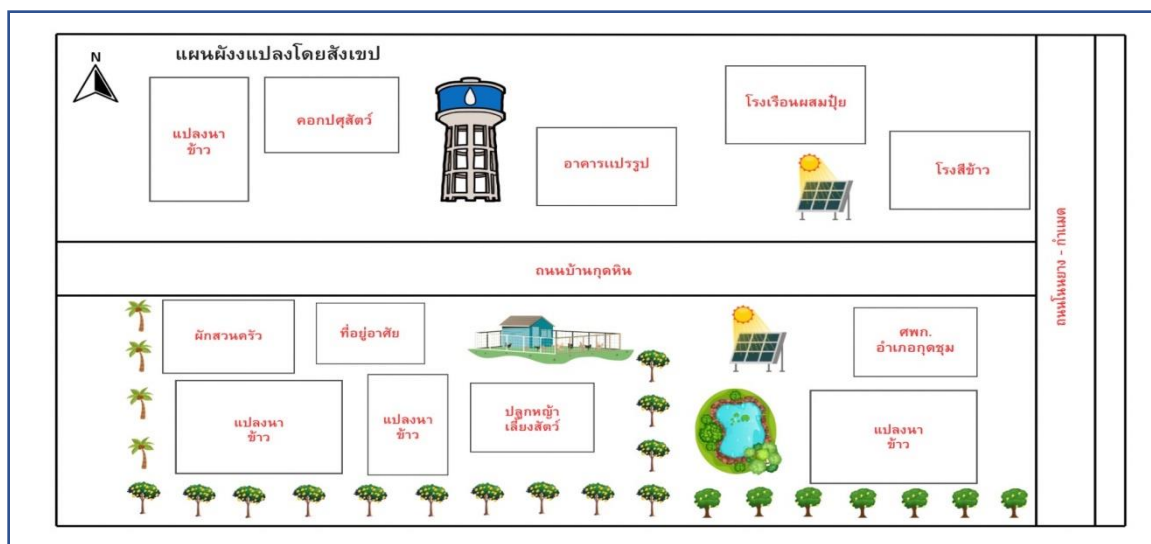
แปลงเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตข้าวอินทรีย์

แปลงเรียนรู้ที่ ๒ การปรับปรุงบำรุงดิน

แปลงเรียนรู้ที่ ๓ การแปรรูปข้าวอินทรีย์

แปลงเรียนรู้ที่ ๔ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ป้อนเม็ด

แปลงเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐกิจพอเพียง (ไก่ไข่ ปลากินพืช ปศุสัตว์และพืชผักสวนครัว)

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตข้าวอินทรีย์

ดำเนินการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ในพื้นที่ ๖ ไร่ โดยเริ่มตั้งแต่การไถกลบตอซังหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวอินทรีย์แล้ว หลังจากนั้นดำเนินการหว่านเมล็ดปอเทืองแล้วไถกลบสำหรับการผลิตพืชในแปลงนา จากนั้นระหว่างข้าวกำลังเจริญเติบโต กำจัดวัชพืชด้วยการถอนไปทิ้งนอกแปลง ใส่ปุ๋ยหมักและน้ำหมักสรรพสิ่งที่ผลิตขึ้นเองเพื่อบำรุงต้นข้าวให้มีความอุดมสมบูรณ์ ตามวิถีเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ยังป้องกันแมลงศัตรูข้าวด้วยการปลูกพืชกันชนหรือพืชขับไล่แมลงในคันนา ได้แก่ ดาวเรือง เมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวก็ใช้วิธีการเกี่ยวด้วยคนแทนการใช้เครื่องจักรกล จึงทำให้มั่นใจได้ว่าผลผลิตที่ได้เป็นข้าวอินทรีย์อย่างแท้จริง

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การปรับปรุงบำรุงดิน

การปรับปรุงบำรุงดิน เป็นหัวใจหลักของการทำเกษตร ซึ่งมีวิธีการทำได้หลายวิธี ดังนี้ ใช้ปุ๋ยคอก คือ การใช้มูลสัตว์ต่างๆ ใช้เศษซากพืช เช่น ฟาง แกลบฯ ใช้ปุ๋ยหมัก คือ การนำเอาเศษซากพืชที่เหลือจากการเพาะปลูก เช่น ฟางข้าว ซังข้าวโพด ต้นถั่วต่างๆ ผักตบชวา ตลอดจนขยะมูลฝอย มาหมักจนเน่าเปื่อยแล้วนำไปใช้ในไร่นาหรือสวน ใช้ปุ๋ยพืชสด คือ การไถกลบส่วนต่างๆของพืชที่ยังสดอยู่ลงในดิน เพื่อให้เน่าเปื่อยเป็นปุ๋ย ส่วนใหญ่จะใช้พืชตระกูลถั่ว เพราะให้ธาตุไนโตรเจนสูง และย่อยสลายง่าย โดยเฉพาะในระยะออกดอก อาจปลูกแล้วไถกลบในช่วงที่ออกดอกหรือปลูกแล้วตัดส่วนเหนือดินไปไถกลบลงในดินโดยพืชที่นิยมใช้เป็นปุ๋ยพืชสด ได้แก่ ปอเทือง ถั่วเขียว ถั่วพุ่ม และแห้วแดง สำหรับศูนย์เรียนรู้ฯ แห่งนี้ ใช้วิธีการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและน้ำหมัก ปุ๋ยพืชสด และการปลูกพืชหมุนเวียน

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การแปรรูปข้าวอินทรีย์

สำหรับฐานเรียนรู้ประจำศูนย์ฐานนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ามศึกษาดูงานได้เห็นถึงความสำคัญของการเพิ่มมูลค่าของข้าว เพิ่มช่องทางการจำหน่ายของข้าวแปรรูปอินทรีย์ และทำให้มีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวเป็นสินค้าที่มีศักยภาพ สามารถส่งเสริมให้สินค้ามีการขยายตัวทางการตลาดได้อีกหลายด้านซึ่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ในฐานเรียนรู้นี้คือ ข้าวอินทรีย์ที่ผลิตขึ้นในกลุ่ม

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ป่นเม็ด

สำหรับฐานเรียนรู้ประจำศูนย์ฐานนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ามศึกษาดูงานได้เห็นถึงความสำคัญของการผลิตปุ๋ย/น้ำหมักอินทรีย์ และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบอินทรีย์อย่างง่าย สำหรับใช้เองภายในแปลงของตน ซึ่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ทำปุ๋ยเป็นวัตถุดิบที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น ปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ถือเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ศูนย์เรียนรู้ให้ความสำคัญในการตั้งใจถ่ายทอดอีกฐานหนึ่ง

ฐานเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นฐานที่จัดทำขึ้นตามศักยภาพพื้นที่ของศูนย์เรียนรู้อีกฐานหนึ่ง ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ามศึกษาดูงานได้เห็นถึงความสำคัญของการทำการเกษตรแบบพอเพียง เช่น การเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน เลี้ยงโคเนื้อ และการปลูกผักอินทรีย์ สำหรับบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายให้กับเกษตรกรทั่วไป โดยมีการคิดค้นสูตรทำอาหารสัตว์อินทรีย์ขึ้นเอง สำหรับใช้เลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ โคเนื้อ ซึ่งปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๑๗ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๗ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑ องค์ความรู้เรื่องข้าว เพื่อการผลิตข้าวคุณภาพดี
- ๒ เทคโนโลยีการผลิตข้าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว
- ๓ การเตรียมดิน การปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์
- ๔ การทำนาอินทรีย์/การผลิตข้าวอินทรีย์/การทำนาอินทรีย์แบบยั่งยืนและการผลิตข้าวใหม่คุณภาพ
- ๕ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
- ๖ การผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาและเชื้อราบิวเวอร์เรีย เพื่อลดต้นทุน เพื่อป้องกันโรคพืช
- ๗ การแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑ ศาสตรพระราชา “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
- ๒ เศรษฐกิจพอเพียง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในภาคเกษตร
- ๓ การทำการเกษตรแบบผสมผสาน
- ๔ การเกษตรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๖ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑ การตลาดนำการผลิต การบริหารจัดการตลาด/เชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร
- ๒ การบริหารจัดการกลุ่ม การสร้างการรับรู้และเข้าใจ ส่งเสริมการรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่มองค์กร
- ๓ การปลูกพืชใช้น้ำน้อยและพืชหลังนา
- ๔ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า / การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ /แบบมีส่วนร่วม
- ๕ การหยุดการเผาในพื้นที่เกษตร/การผลิตปุ๋ยจากวัสดุเหลือใช้
- ๖ การผลิตข้าวมาตรฐานสากล

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

๑. หลักสูตรโดดเด่นของ ศพก. การทำนาอินทรีย์ / การผลิตข้าวอินทรีย์ / การทำนาอินทรีย์แบบยั่งยืน และการผลิตข้าวใหม่คุณภาพ

๒. วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานบนพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓. อบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร ตามหลักสูตรของ ศพก.ดังนี้

- องค์ความรู้เรื่องข้าว เพื่อการผลิตข้าวคุณภาพดี
- เทคโนโลยีการผลิตข้าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว
- การเตรียมดิน การปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์
- การทำนาอินทรีย์/การผลิตข้าวอินทรีย์/การทำนาอินทรีย์แบบยั่งยืนและการผลิตข้าวใหม่คุณภาพ
- การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
- การผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาและเชื้อราบิวเวอร์เรีย เพื่อลดต้นทุน เพื่อป้องกันโรคพืช
- ศาสตรพระราชา “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
- เศรษฐกิจพอเพียง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในภาคเกษตร
- การผลิตข้าวมาตรฐานสากล
- การแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

- เป็นคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดยโสธรมีส่วนร่วมในการผลักดันโครงการพัฒนาด้านการเกษตรจังหวัดยโสธร กิจกรรม ตรวจสอบมาตรฐานข้าวหอมมะลิอินทรีย์สากล (รายใหม่) กิจกรรมการรักษาเสถียรภาพมาตรฐานข้าวหอมมะลิอินทรีย์สากล (รายเก่า) เพื่อของบประมาณจังหวัดยโสธรด้านการพัฒนาจังหวัด ส่งเสริมให้เกษตรกรอินทรีย์กลุ่มหลักจังหวัดยโสธร สามารถรักษามาตรฐานและขอรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์สากล

- ประชุมร่วม นำเสนอปัญหา ในพื้นที่ ด้านความเป็นเกษตรกรอินทรีย์ การพัฒนาองค์กรเกษตรกร เพื่อให้เกิดความยั่งยืน นโยบายในการที่จะเพิ่มปริมาณของผลผลิต คุณภาพและการจำหน่ายสินค้าเกษตรกรอินทรีย์ตามกลไกตลาดที่ยังขาดแรงจูงใจของเกษตรกร ปัญหาการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกที่อยู่ห่างไกล การปรับเปลี่ยนการทำเกษตรจากแปลงนาไปเป็นไร่อ้อยทำให้เกิดการใช้สารเคมีและไหลลงสู่แปลงนาอินทรีย์ เพื่อจัดทำแผนการดำเนินงาน และแนวทางในการพัฒนาจังหวัดต่อไป

- ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

อำเภอเกษตรเข้มแข็งตั้งคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเกษตรเข้ม จังหวัดยโสธร สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเกษตรเข้ม จังหวัดยโสธร นั้น เพื่อให้การดำเนินงานสามารถกระจายสู่ศูนย์เครือข่ายได้อย่างทั่วถึง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการให้มีผู้แทนแต่ละตำบลที่เป็นประธานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ของทุกตำบล ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิภายในพื้นที่ตั้งของศูนย์เรียนรู้ฯ เพื่อให้สะดวกต่อการขับเคลื่อนงานและประสานงาน ซึ่งประกอบด้วย

๑ นายสุวิช ธนาคุณ	เกษตรกรต้นแบบ	ประธานกรรมการ
๒ นางธนาวดี ศรีมันตะ	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลนาไผ่	กรรมการ
๓ นายอ้อ น้อยพิมาย	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลห้วยแก้ง	กรรมการ
๔ นางมัสณา ไชยมี	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลโนนเปือย	กรรมการ
๕ นายบุญโฮม นนทะ	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลหนองแห่น	กรรมการ
๖ นางอ่อนตา สว่างวงศ์	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลโพงาม	กรรมการ
๗ นางเทียมจันทร์ เข้มทอง	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลก้ามแมด	กรรมการ
๘ นางจันรา บุญปก	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลค่าน้ำสร้าง	กรรมการ
๙ นายพิกุล ทองน้อย	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลกุดชุม	กรรมการ
๑๐ นายสมพิศ ซอกลม	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลหนองหมี่	กรรมการ
๑๑ นายบุญเพ็ง ชื่นชม	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านการจัดการศัตรูพืชชุมชน	กรรมการ
๑๒ นายสุริยา หงษ์ลอยวงศ์	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่	กรรมการ
๑๓ นายบุญเพ็ง ผลดา	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านการจัดการดินปุ๋ยชุมชน	กรรมการ
๑๔ นายคำผอง สุวรรณเพชร	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	กรรมการ

๑๕ นางประไพ ชื่นตา	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	กรรมการ
๑๖ นายมัน สามสี	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรและสหกรณ์ สาขาเกษตรอินทรีย์	กรรมการ
๑๗ นายขวัญชัย ป้องสีดา	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรและสหกรณ์ สาขาปศุสัตว์	กรรมการ
๑๘ นายเริ่ม ชูรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรและสหกรณ์ สาขาเศรษฐกิจพอเพียง	กรรมการ
๑๙ นายพิสัย กาละจักร	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรและสหกรณ์ สาขาเกษตรอินทรีย์	กรรมการ
๒๐ นางสาวกรรณต์ ชายทวีป	ผู้แทน ศบกต. ตำบลหนองหมี	กรรมการ
๒๑ นางอุไร โมรา	สำนักงานเกษตรอำเภออุทุมม	ผู้ประสานงาน

บทบาทหน้าที่คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภออุทุมม

- ประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงาน และแนวทางในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ฯ
- ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์
- ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร และทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานให้แก่เครือข่ายสมาชิกและเกษตรกรทั่วไป
- ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เครือข่าย สมาชิก และเกษตรกรทั่วไป
- ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเครือข่าย สมาชิกโดยตรง
- ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ฯ
- เป็นผู้ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาเข้ามาศึกษา ตลอดจนทำงานวิจัยภายในศูนย์เรียนรู้ฯ

วิจัยภายในศูนย์เรียนรู้ฯ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจในการผลิตข้าวอินทรีย์เนื่องจากตระหนักถึงปัญหาการใช้สารเคมีในปัจจุบัน กล่าวคือการใช้สารเคมีก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้ที่อยู่ใกล้แหล่งที่ใช้สารเคมี ตลอดจนส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระยะยาว

ปัจจุบันต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรแบบเดิมๆ มาเป็นการทำนาหยอด และการใช้เมล็ดพันธุ์ตามวิธีของเกษตรกร

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในปัจจุบันทั่วโลกกำลังทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผล กระทบต่อหลายด้าน ทั้งอุณหภูมิที่สูงขึ้น ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงขึ้น และความเสี่ยงต่อความมั่นคงทางอาหาร และสุขภาพของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อการผลิตพืชผลทางการเกษตร และอาจ นำไปสู่ปัญหาการขาดแคลนอาหาร รวมไปถึงปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตตกต่ำ ปัญหาด้านแรงงาน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรม การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ส่งเสริมและให้คำปรึกษาแนะนำสมาชิกในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ โดยได้รับความ ร่วมมือจากวิทยากรถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานราชการ ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรกลเกษตรทดแทนแรงงาน เช่น รถไถแทรกเตอร์ เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว เครื่องเกี่ยวข้าว การตรวจวิเคราะห์ดิน การตัดใบข้าวกำจัดวัชพืช น้ำบาดาล เพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- สำรวจพื้นที่และชนิดการเกษตร: ทำความเข้าใจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ สภาพดิน น้ำ สภาพอากาศ และชนิดของพืชหรือสัตว์ที่ต้องการทำการเกษตร.
- ศึกษาเทคโนโลยีและนวัตกรรม: ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง ศึกษาหลักการ ทำงาน ข้อดีข้อเสีย และความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และชนิดการเกษตร.
- วิเคราะห์ความเป็นไปได้: ประเมินความเป็นไปได้ในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม.

เทคโนโลยี เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ผลผลิตทางการเกษตรแม่นยำมากขึ้น ผ่านการนำเทคโนโลยีมาวิเคราะห์ ปัจจัยทางการผลิต ทั้งสภาพอากาศและค่าดิน นอกจากนี้เทคโนโลยียังช่วยลดขั้นตอนและลดต้นทุนการใช้แรงงานใน การทำการเกษตร

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การทำนาหยอด เป็นวิธีการปลูกข้าววิธีหนึ่งที่ใช้หลักการหยอดเมล็ดข้าวลงในดินโดยตรง แทนการหว่านหรือปักดำ โดยมักใช้ในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำขัง หรือมีน้ำไม่เพียงพอต่อการทำนาดำ เช่น นาข้าวไร่ หรือนาในพื้นที่ลาดชัน การทำนาหยอดช่วยให้เมล็ดข้าวได้รับอัตราการงอกที่ดีกว่าการหว่าน และยังช่วยลดปัญหาการถูกทำลายจากสัตว์และแมลงได้ การทำนาหยอดเป็นทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับเกษตรกรที่ต้องการเพิ่มผลผลิตข้าวในพื้นที่ที่จำกัด หรือในพื้นที่ที่ประสบปัญหาเรื่องน้ำไม่เพียงพอ โดยการใช้หลักวิชาการเข้ามาประยุกต์ใช้ จะช่วยให้การทำนาหยอดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

หลักการและวิธีการทำนาหยอด:

๑. การเตรียมดิน : เตรียมดินโดยการไถและไถแปร หรือใช้จอบหมุน (Rotary) เพื่อกำจัดวัชพืชและย่อยดิน
๒. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ : เลือกเมล็ดพันธุ์ที่มีความบริสุทธิ์ ไม่มีเมล็ดพันธุ์อื่นปน ไม่มีวัชพืช และไม่มีโรคแมลง
๓. การหยอดเมล็ด : เครื่องหยอดข้าวแห้งสามารถหยอดข้าวในสภาพดินแห้งได้ในอัตรา ๘-๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ และสามารถปรับอัตราหยอดได้จากจำนวนช่องของจานจ่ายเมล็ดพันธุ์ เมื่อทำการหยอดข้าว ฝานจะแหวกร่องเปิดหน้าดิน เมล็ดพันธุ์ข้าวจะถูกหยอดลงตามท่อหลังฝาน แล้วคราดเหล็กจะกลบร่อง และสุดท้ายลูกกลิ้งจะหมุนทับกลบร่องอีกครั้ง ป้องกันนกที่จะมากินข้าว
๔. การดูแลรักษา : กำจัดวัชพืช, ใส่ปุ๋ย, และจัดการน้ำในแปลงนาให้เหมาะสม

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๔ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑๐	(ไร่-งาน-วา)
๑.๒) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	พื้นที่ปลูกจำนวน	๖	(ไร่-งาน-วา)
๑.๓) มันสำปะหลัง	พื้นที่ปลูกจำนวน	๖	(ไร่-งาน-วา)
๑.๔) ถั่วเหลือง	พื้นที่ปลูกจำนวน	๒	(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลากินพืช	จำนวน	๑	(บ่อ)
๒.๒)	จำนวน.....		(หน่วย.....)
๒.๓)	จำนวน.....		(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) โคเนื้อ	จำนวน	๑๕	(ตัว)
๓.๒) ไก่ไข่	จำนวน	๑๐	(ตัว)
๓.๓) ไก่พื้นเมือง	จำนวน	๓๐	(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) มะม่วง	จำนวน	๓๐	(ต้น)
๔.๒) กระเทียม	จำนวน	๑๐	(ต้น)
๔.๓) มะพร้าว	จำนวน	๑๐	(ต้น)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) การเตรียมดิน	เป็นเงิน	๕๐๐	บาท/ไร่
๑.๒) ค่าเมล็ดพันธุ์	เป็นเงิน	๒๐๐	บาท/ไร่
๑.๓) ค่าแรงหว่านข้าว	เป็นเงิน	๑๐๐	บาท/ไร่
๑.๔) ค่าปุ๋ยคอก+ปุ๋ยชีวภาพ	เป็นเงิน	๘๖๐	บาท/ไร่
๑.๕) ค่ากำจัดวัชพืช+ตัดใบข้าว	เป็นเงิน	๒๐๐	บาท/ไร่
๑.๖) ค่าเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน	๖๐๐	บาท/ไร่
๑.๗) ค่าขนส่ง	เป็นเงิน	๕๐	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ๒,๕๑๐ บาท/ไร่			
รายได้ ๙,๙๐๐ บาท/ไร่			

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....
เฉลี่ยรายได้วันละ.....-.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....-.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว , โคเนื้อ , ไม้ผล
เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑.เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี : ศพก. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรที่ทันสมัย, ช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลและนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ง่ายขึ้น.

๒.สร้างเครือข่ายความร่วมมือ : ศพก. เป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร, หน่วยงานภาครัฐ, ภาคเอกชน, และสถาบันการศึกษา ทำให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือในการพัฒนาภาคการเกษตร.

๓.พัฒนาศักยภาพเกษตรกร : การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ใน ศพก. ช่วยให้เกษตรกรมีทักษะและความรู้เพิ่มขึ้น, สามารถนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

๔.ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร : ศพก. ช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ, ได้มาตรฐาน, และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม.

๕.เพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิต : การพัฒนาการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น, คุณภาพชีวิตดีขึ้น, และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน.

๖.เป็นจุดจำหน่ายสินค้า : ศพก. บางแห่งยังทำหน้าที่เป็นจุดจำหน่ายสินค้าเกษตร, ทำให้เกษตรกรมีช่องทางในการขายผลผลิตของตนเองได้โดยตรง.

๗.การลดต้นทุนการผลิต : การเรียนรู้เทคนิคการจัดการศัตรูพืช, การใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้อง, และการวางแผนการผลิต ช่วยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรได้.

๘.การเพิ่มผลผลิต : การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการผลิต, เช่น การใช้พันธุ์พืชที่ดี, การจัดการน้ำ, และการจัดการดิน, ช่วยเพิ่มผลผลิตต่อไร่ได้.

๙.การสร้างมูลค่าเพิ่ม : การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร, การสร้างแบรนด์, และการตลาดออนไลน์ ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้น.

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

รักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้หลายด้าน เช่น การลดการใช้ทรัพยากรน้ำ การลดการใช้สารเคมี และการจัดการวัชพืชอย่างยั่งยืน

๑.การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ : การทำนาหยอด โดยเฉพาะในสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม เช่น นาที่ดอน หรือพื้นที่ที่การกระจายน้ำไม่แน่นอน สามารถลดการใช้น้ำได้ เพราะไม่จำเป็นต้องขังน้ำในแปลงนาตลอดเวลา เหมือนการทำนาดำ.

๒.การลดการใช้สารเคมี : การทำนาหยอดช่วยลดการใช้สารเคมีในการเตรียมดินและกำจัดวัชพืชได้ เพราะสามารถเลือกใช้วิธีการจัดการวัชพืชแบบอื่น เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือการจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง.

๓.การอนุรักษ์ดิน : การทำนาหยอดในบางพื้นที่ เช่น นาที่ดอน หรือนาที่ปลูกแซมยางพารา สามารถช่วยลดการชะล้างหน้าดิน และรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินได้.

๔.การลดการใช้พลังงาน : การทำนาหยอดอาจลดการใช้พลังงานในการเตรียมดิน และการจัดการน้ำได้ เนื่องจากไม่ต้องใช้เครื่องจักรขนาดใหญ่ในการไถนา และการสูบน้ำ.

๕.การเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ : การทำนาหยอดในพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยสร้างระบบนิเวศที่หลากหลาย เช่น การมีแหล่งน้ำที่ไม่ต้องขังตลอดเวลา ทำให้เกิดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ และแมลงต่างๆ.

๖.การจัดการวัชพืชอย่างยั่งยืน : การทำนาหยอดสามารถจัดการวัชพืชได้โดยใช้วิธีการแบบผสมผสาน เช่น การใช้สารกำจัดวัชพืชร่วมกับการจัดการน้ำ และการไถกลบวัชพืช.

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ทั้งต่อสิ่งมีชีวิต สังคม และเศรษฐกิจ โดยมีทั้งประโยชน์โดยตรงและโดยอ้อม ช่วยให้เรามีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น เช่น อากาศสะอาด น้ำสะอาด แหล่งอาหาร และยังช่วยรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงส่งผลดีต่อเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของมนุษย์

- รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ: การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า แหล่งน้ำ ช่วยรักษาความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศ.

- แหล่งอาหาร: ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ เป็นแหล่งอาหารของมนุษย์และสัตว์ต่างๆ.

แหล่งที่อยู่อาศัย: การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติช่วยรักษาแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่างๆ.

- อากาศและน้ำสะอาด: ป่าไม้มีบทบาทสำคัญในการฟอกอากาศและกรองน้ำ ทำให้เรามีอากาศบริสุทธิ์และน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภค.

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

อำเภอกุดชุมเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว กว่าร้อยละ ๖๐ แต่ประสบปัญหาด้านการเกษตรคือ ผลผลิตข้าวที่ผลิตได้ยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และต้นทุนการผลิตข้าวสูง ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมยากสำหรับเกษตรกร ซึ่งตรงจุดนี้เองศูนย์เรียนรู้ฯ ในพื้นที่จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้แก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และตรงกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งนอกจากความรู้ด้านการเกษตรแล้ว ยังมีหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องจากสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงต่างๆ ที่ร่วมบูรณาการในการแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทุกด้าน ทำให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะตลอดจนชุมชนมีความเข้มแข็งต่อไป

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก.อำเภอกุดชุม เป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรในชุมชน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่ โดยได้เรียนรู้จากตัวอย่างจริง เป็นสิ่งที่มีชีวิต และสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเองได้ โดยมีหลักสูตรการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ และการบริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก.อำเภอกุดชุม เป็นแหล่งบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเข้ามาร่วมสนับสนุนด้านความรู้ วัสดุอุปกรณ์ในพื้นที่ สามารถให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และตรงกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

สนับสนุนเกษตรกรให้สามารถทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยครอบคลุมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

- ข้อมูลสถานการณ์การผลิตและการตลาด: การให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับราคาพืชผล การตลาดสินค้าเกษตร การคาดการณ์ผลผลิต รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกร

- ข้อมูลข่าวสารด้านนโยบายภาครัฐ: การให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมการเกษตร การช่วยเหลือเกษตรกร และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

- การแจ้งเตือนภัย: การให้ข้อมูลและแจ้งเตือนเกี่ยวกับศัตรูพืช การระบาดของโรค และสภาพอากาศที่อาจส่งผลกระทบต่อเกษตรกร

- การถ่ายทอดองค์ความรู้: การจัดอบรม สัมมนา และการให้คำปรึกษาด้านวิชาการเกษตรในหัวข้อต่างๆ เช่น การจัดการดิน การใช้ปุ๋ย การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การปรับปรุงพันธุ์พืช และการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร ซึ่งนอกจากความรู้ด้านการเกษตรแล้ว ยังมีหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องจากสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงต่างๆ ที่ร่วมบูรณาการในการแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทุกด้าน ทำให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะตลอดจนชุมชนมีความเข้มแข็งต่อไป

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

จากการสุ่มสำรวจพบว่า เกษตรกรร้อยละ ๕๐ นำองค์ความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน และการผลิตปุ๋ยหมักไปปรับใช้ในพื้นที่ทางการเกษตรของตนเอง ส่งผลให้เกิด

๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว ซึ่งในปัจจุบันพบว่าเกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตข้าว เฉลี่ย ไร่ละ ๔,๕๕๒ บาท ดังนั้นจึงมีเป้าหมายในการพัฒนาปรับลดต้นทุนการผลิตข้าวลง ๔๕๐ - ๑,๐๐๐ บาท/ไร่

๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว จากผลผลิตเฉลี่ยรวมของจังหวัดยโสธร ๔๕๐ กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งปัจจุบันสามารถเพิ่มผลผลิตได้ถึง ๔๗๐ กิโลกรัม/ไร่ ในรูปแบบการผลิตข้าวอินทรีย์

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศพก.อำเภอกุตุขุม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ โดยร่วมกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อ

- เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ : ศพก. ทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป โดยมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการถ่ายทอดเทคโนโลยี.

- การถ่ายทอดเทคโนโลยี : ศพก. เป็นช่องทางสำคัญในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มาเผยแพร่และถ่ายทอดให้เกษตรกรได้เรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในการผลิต.

- การแก้ไขปัญหา : ศพก. ทำหน้าที่เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกษตรกรเผชิญอยู่ โดยอาจมีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไข.

- การส่งเสริมการตลาด : ศพก. ช่วยส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ โดยอาจมีการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและผู้บริโภค.

- การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน : ศพก. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการเกษตร โดยเปิดโอกาสให้เกษตรกรและคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมต่างๆ.

ความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่:

- ชุมชน : ศพก. ทำงานร่วมกับชุมชนอย่างใกล้ชิด โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและคนในชุมชนในการกำหนดทิศทางการพัฒนา และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ.

- หน่วยงานในพื้นที่ : ศพก. บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศพก. และแก้ไขปัญหาการเกษตรในพื้นที่

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- การจัดทำแผนพัฒนา ศพก. ร่วมกันระหว่างเกษตรกร คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอ

- การจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิต การจัดการศัตรูพืช และการแปรรูปผลผลิต โดยความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ

- การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่อร่วมกันจำหน่ายผลผลิต และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์

- การนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ไปใช้ในการผลิต และการบริหารจัดการฟาร์ม

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- การเป็นแหล่งเรียนรู้ : ศพก. เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการเกษตรทั้งจากภายในชุมชนและจากภายนอก
- การถ่ายทอดเทคโนโลยี : ศพก. มีบทบาทสำคัญในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และบริหารจัดการการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- การสร้างรายได้ : การเป็น ศพก. ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

- ๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
 - การพัฒนาชุมชน : การเป็น ศพก. ช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และพัฒนาภาคการเกษตรโดยรวม
 - การสร้างความยั่งยืน : ศพก. ช่วยส่งเสริมการทำการเกษตรที่ยั่งยืน ลดผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม และสร้างความมั่นคงทางอาหาร
- ๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ศพก.อำเภอกุดชุมมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยไม่หวังผลตอบแทน การช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปัน การดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะ การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม หรือการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

 - การช่วยเหลือผู้อื่น : การให้ความช่วยเหลือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น การบริจาคสิ่งของ การบริจาคเลือด การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการให้คำแนะนำแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ
 - การแบ่งปัน : การแบ่งปันทรัพยากรที่มีอยู่ให้กับผู้อื่น เช่น การแบ่งปันอาหาร การแบ่งปันความรู้ หรือการแบ่งปันพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้
 - การดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะ : การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ และการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
 - การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม : การเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร จิตอาสา การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน หรือการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม
 - การเป็นแบบอย่างที่ดี : การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น เช่น การมีวินัย การมีความรับผิดชอบ การมีความซื่อสัตย์ และการมีน้ำใจ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“เกษตรกรยั่งยืนยุค พลุกจิตสำนึก ในการทำเกษตรอินทรีย์ พาเศรษฐกิจพ้นภัย”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- นายสิงห์ มาสขาว ตำแหน่งเกษตรอำเภอกุดชุม
- นางนงคัลลักษณ์ เสนาไทย ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- นางอุไร โมรา ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- นางสาวชัชชญา สังคีรี ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
- นางกองศรี เทศไทย เกษตรกรผู้นำในพื้นที่

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๒.๑ กระบวนการถอดบทเรียน

๑. เตรียมการ : วางแผนการถอดบทเรียน กำหนดวัตถุประสงค์ ทีมงาน กลุ่มเป้าหมาย และวิธีการถอดบทเรียนที่เหมาะสม

๒. ดำเนินการ : สร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้เล่าประสบการณ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลอย่างละเอียด

๓. วิเคราะห์ : นำข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียนมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นองค์ความรู้

๔. เขียนรายงาน : จัดทำรายงานถอดบทเรียนที่สรุปผลการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ

๕. นำไปใช้ : ติดตามและประเมินผลการนำบทเรียนที่ได้ไปปรับใช้ในการทำงาน

๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ : การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การวิเคราะห์เอกสาร

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ไม่มี

ภาคผนวก

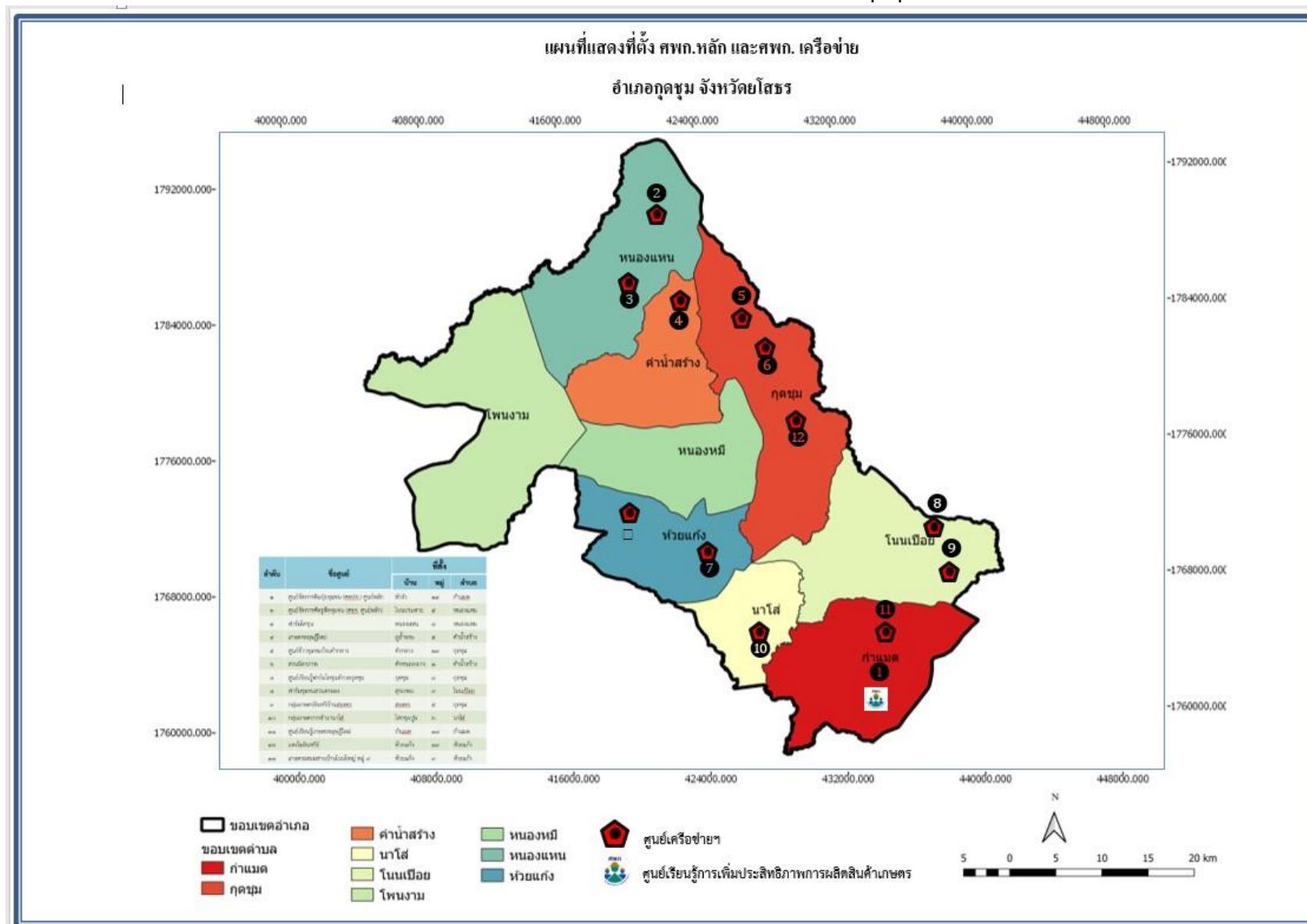
แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)อำเภอกุตุชุม

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)																แผน ราย ศพก.
อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔																
ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายสุวิธ ธนาคุณ สีนคำหลัก ข้าว																
จุดเด่น การลดต้นทุนการผลิตข้าว																
กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.-๖๗	พ.ย.-๖๗	ธ.ค.-๖๗	ม.ค.-๖๘	ก.พ.-๖๘	มี.ค.-๖๘	เม.ย.-๖๘	พ.ค.-๖๘	มิ.ย.-๖๘	ก.ค.-๖๘	ส.ค.-๖๘	ก.ย.-๖๘	
๑. การเตรียมการ																
- ประชุมหาหรือคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย						←								→		
- ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.						←								→		
- กำหนดแนวทางการพัฒนาและแผนการดำเนินงาน						←								→		
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้						←								→		
๒. การพัฒนาศักยภาพ ศพก.																
๒.๑ การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำ ศพก. (ศูนย์หลัก)	๑	เรื่อง	๕,๐๐๐										←		→	
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน						←		→								
- ข้อมูลวิชาการ						←			→							
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร						←					→					
๒.๒ พัฒนาศูนย์เครือข่าย ศพก.	๒	ศูนย์	๑๐,๐๐๐													
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย (จำนวน ๒ ศูนย์)									๒๑							
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย									๒๑							
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ													←		→	
๒.๓. คณะกรรมการ ศพก.			๔,๐๐๐													
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ	๔/๑๐	ครั้ง/ราย				๒๕		๒๑							๑๓,๒๑	
๓. การให้บริการของ ศพก.																
๓.๑ Field Day	๑/๑๐๐	ครั้ง/ราย														
- เตรียมการก่อนจัดงาน						←				→						
* ประชาสัมพันธ์						←					→					
* เตรียมสถานที่/วัสดุอุปกรณ์						←						→				
* เตรียมเกษตรกร						←							→			
* นิเทศการ						←								→		
* ประสานการสนับสนุนหน่วยงานภาคี							←								→	
- ดำเนินงานจัดงาน										๘						
- สรุปผล											←		→			
๔. การอบรมเกษตรกร																
- จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกษตรกรผู้นำ	๓/๑๐	ครั้ง/ราย	๓,๐๐๐												๒๑,๒๓,๓๐	
- สรุปผลการอบรม												←	→			
๕. พัฒนาทีมงาน																
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก	๑๐	ราย	-			๒๕		๒๑							๑๓,๒๑	
๖. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
๖.๑ การรายงานความก้าวหน้า			←	ทุกวันที่ ๒๗ ของเดือน												
๖.๒ สรุปผลการดำเนินงาน														←	→	

แผนการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหาดขาม และ ศูนย์เครือข่าย

										แผนเสริมสร้างศักยภาพ					
แผนการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้จำหน่ายเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอภูทอก และ ศูนย์เครือข่าย อำเภอ.....ภูทอก..... จังหวัด.....ยโสธร..... ชนิดสินค้าโคขุน.....															
หลักสูตรการเรียนรู้	จำนวนเป้าหมาย (ราย)	สถานที่จัดอบรม	ไตรมาส ๑			ไตรมาส ๒			ไตรมาส ๓			ไตรมาส ๔			เจ้าภาพหลัก
			ค.ค.-๖๗	พ.ย.-๖๗	ธ.ค.-๖๗	ม.ค.-๖๘	ก.พ.-๖๘	มี.ค.-๖๘	เม.ย.-๖๘	พ.ค.-๖๘	มิ.ย.-๖๘	ก.ค.-๖๘	ส.ค.-๖๘	ก.ย.-๖๘	
ขั้นเตรียมการ															
๑. รับสมัครเกษตรกร				←→											สนง. เกษตรอำเภอกุดชุม
๒. สรุบบัญชีเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรม				←→											สนง. เกษตรอำเภอกุดชุม
๓. จัดทำแผนเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ				←→											สนง. เกษตรอำเภอกุดชุม
๔. จัดทำหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ				←→											สนง. เกษตรอำเภอกุดชุม
๕. สรุปผลการเตรียมการ				←→		→									สนง. เกษตรอำเภอกุดชุม
ขั้นตอนการดำเนินการ															
๑. การอบรมเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ															
๑.๑ ครั้งที่ ๑ สถานที่ ศพก. โคขุนหนองแทน	๑๐	กลุ่มโคขุนหนองแทน ม.๗			←→										สนง. เกษตรอำเภอกุดชุม
หลักสูตร การเลี้ยงโคขุนเงินล้าน		ตำบลหนองแทน อ.กุดชุม													
๑.๒ ครั้งที่ ๒ สถานที่ ศพก. โคขุนหนองแทน	๑๐	กลุ่มโคขุนหนองแทน ม.๗						←→							สนง. เกษตรอำเภอกุดชุม
หลักสูตร การผลิตอาหารสัตว์สำหรับโคขุนเพื่อ		ตำบลหนองแทน อ.กุดชุม													
ลดต้นทุนการผลิต															
๒. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	๑๐	กลุ่มโคขุนหนองแทน ม.๗							←→						สนง. เกษตรอำเภอกุดชุม
สถานที่ ศพก. โคขุนหนองแทน		ตำบลหนองแทน อ.กุดชุม													
ประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้															
๑. การคัดเลือกสายพันธุ์โคขุนคุณภาพ															
๒. การพัฒนาคุณภาพการผลิต															
๓. การผลิตอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุน															
๔. การตลาด															
๖. การแปรรูป															
ขั้นตอนสรุปผลการดำเนินงาน															
สรุปผลการดำเนินงานรายได้ของเกษตรกรผู้นำ															
หมายเหตุ : - โปรแกรบูรวัน ในแผนการจัดอบรม - เจ้าภาพหลัก ให้ระบุชื่อนักงานในพื้นที่															

แผนที่แสดง ศพก.หลัก และศพก. เครือข่ายอำเภออุตุ

บัญชีศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอหาดขาม จังหวัดยโสธร

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลักของศูนย์ เครือข่าย	หมู่	ตำบล	โซน	x	y	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์
1	ฟาร์มชุมชนสวนตาผอง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	9	โนนเปือย	48	439408	1768543	นายคำผอง สุวรรณเพชร	0935471126
2	กลุ่มเกษตรกรทำนาโนไสี	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าว ชุมชน	2	นาไสี	48	425893	1763937	นายมัน สามสี	0902809384
3	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน บ้านหัวจั่ว	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	14	ก้ามแมด	48	434769	1764126	นายบุญเพ็ง ผลดา	0929291776
4	เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	17	ก้ามแมด	48	432716	1765265	นายเริ่ม ชูรัตน์	0854146422
5	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลค่าน้ำสร้าง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	5	ค่าน้ำ สร้าง	48	432281	1781179	นายสุรียา หงษ์ลอยวงษ์	0833721076
6	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านคำกลาง	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าว ชุมชน	13	หาดขาม	48	428573	1781594	นายสมเดช ไตรยสุทธิ์	0621154272
7	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	1	หนอง แห่น	48	419203	1785293	นายบุญเพ็ง ชื่นชม	0918319474
8	ฟาร์มโคขุน	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	7	หนอง แห่น	48	418659	1784231	นางบุญญาภรณ์ วงษ์พิทักษ์	0819775106

บัญชีศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอกุฉุขุม จังหวัดยโสธร (ต่อ)

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลักของศูนย์ เครือข่าย	หมู่	ตำบล	โซน	x	y	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์
9	แตงโมอินทรีย์	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	13	ห้วยแก้ง	48	422395	1771264	นายบุญทัน คำทอง	0878809171
10	ศูนย์เรียนรู้ฟาร์มโคขุน หมู่ 8	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	8	กุฉุขุม	48	429239	1773559	นายขวัญชัย ป้องสีดา	0933292349
11	กลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้าน สองคร	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	5	กุฉุขุม	48	426974	1770312	นายพิสัย กาละจักร	0933284578
12	สวนมิตรภาพ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	1	คำน้ำ สร้าง	48	421393	1779819	นางประไพ ชื่นตา	0943622626
13	เกษตรกผสมผสาน บ้านโนน ใหญ่ หมู่ 9 ตำบลห้วยแก้ง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	9	ห้วยแก้ง	48	417362	1774676	นายพันทิพย์ กาลจักร	0612131635